Euroopan parlamentti
2024-2029

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta
Puheenjohtaja

28.1.2026

Elissavet Vozemberg-Vrionidi
Puheenjohtaja
Liikenne- ja matkailuvaliokunta
Bryssel

Asia: Lausunto yhteyksien parantamisesta, kulttuuriperinnön säilyttämisestä ja paikallisen huippuosaamisen edistämisestä Euroopan matkailussa – matkailukohteiden hallinnointi ja alueellisen matkailun kasvu (2025/2120(INI))

Arvoisa puheenjohtaja

Kulttuuri- ja koulutusvaliokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta päätti kokouksessaan 5. marraskuuta 2025 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa. Se käsitteli edellä mainittua asiaa kokouksessaan 27. tammikuuta 2026 ja hyväksyi lausunnon viimeksi mainitussa kokouksessa[1]. Pyydän asiasta vastaavaa liikenne- ja matkailuvaliokuntaa sisällyttämään lopulliseen mietintöönsä seuraavat ehdotukset:

EHDOTUKSET

A. toteaa, että kulttuuriala ja luovat alat ovat Euroopan unionin kestävän kasvun, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja kilpailukyvyn tukipilareita, sillä vuonna 2024 kulttuuritoiminta työllisti yli 7,9 miljoonaa ihmistä, mikä on 3,8 prosenttia kokonaistyöllisyydestä; toteaa lisäksi, että näillä aloilla toimii arviolta 1,2 miljoonaa yritystä, joista yli 99 prosenttia on pk-yrityksiä, ja ne muodostavat 3,95 prosenttia EU:n lisäarvosta;

[1] Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Nela Riehl (puheenjohtaja), Diana Riba i Giner (varapuheenjohtaja), Hristo Petrov (varapuheenjohtaja), Zsuzsanna Borvendég, Laurence Farreng, Gabriela Firea, Loucas Fourlas, Mario Furore, Chiara Gemma, Sunčana Glavak, Maria Guzenina, Hannes Heide, Łukasz Kohut, Giusi Princi, Sabrina Repp, Manuela Ripa, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus, Anthony Smith, Marco Squarta, Zoltán Tarr, Eugen Tomac, Ivaylo Valchev, Annamária Vicsek, Milan Zver, Adrián Vázquez Lázara (sijainen työjärjestyksen 216 artiklan 7 kohdan mukaisesti) ja Pál Szekeres (sijainen työjärjestyksen 216 artiklan 7 kohdan mukaisesti).

B. katsoo, että kulttuurimatkailu kaikkine osa-alueineen, urheilumatkailu mukaan lukien, kuuluu Euroopan matkailun tärkeimpiin vetovoimatekijöihin, joka paitsi edistää Euroopan kulttuurista monimuotoisuutta myös auttaa elävöittämään paikallista taloutta ja levittämään hyviä käytäntöjä kulttuuriperinnön säilyttämisen ja aidon tulkinnan alalla;

C. korostaa, että vuoristoalueilla, syrjäisimmillä alueilla, meri-, maaseutu- ja syrjäseutualueilla on tarjota ainutlaatuisia maisemia, kulttuuria ja perinteitä ja että niiden yhteyksien parantaminen on olennaisen tärkeää, jotta paikallisyhteisöt voivat elää, työskennellä ja menestyä, ylläpitää kulttuuriin liittyvää huippuosaamista ja säilyttää identiteettinsä;

D. ottaa huomioon, että massaturismi ja muut kestämättömät matkailukäytännöt ovat vaarassa vahingoittaa kulttuuriperintöä, nostaa elinkustannuksia ja pahentaa asuntokriisiä; ottaa huomioon, että hyödyntämällä tehokkaasti paikallisyhteisöjä kunnioittavia hallintasuunnitelmia voidaan parantaa kulttuuriperinnön suojelua ja ainutlaatuisten kulttuuriresurssien kestävää ja vastuullista hyödyntämistä samalla kun edistetään innovointia, kilpailukykyä ja kestävää talouskasvua;

1. painottaa tarvetta suojella kaikenlaista aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä ja toteaa sillä olevan ratkaisevan tärkeä rooli keinona sivistää tulevia sukupolvia ja vahvistaa alueellisia, kansallisia ja eurooppalaisia identiteettejä, kulttuurista monimuotoisuutta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja kestävää taloudellista kehitystä;

2. korostaa, että on tärkeää asettaa paikallisyhteisöt ja kulttuuriperintö, myös kulttuurimaisemat, keskeiselle sijalle tehtäessä päätöksiä kaikenlaisen matkailutoiminnan, myös kulttuuri-, urheilu- ja hyvinvointitoiminnan, hallinnasta, jotta varmistetaan yhtäläiset hyödyt kansalaisille ja kulttuuriresursseille;

3. kehottaa jäsenvaltioita käynnistämään kulttuurimatkailukampanjoita, joilla markkinoidaan vähemmän tunnettuja kohteita ja vähän hyödynnettyjä tai epäsuotuisia alueita, sekä luomaan tasapainoisemman kulttuurimatkailuekosysteemin, jossa sovelletaan alhaalta ylöspäin suuntautuvia lähestymistapoja päätöksenteossa, strategisessa suunnittelussa ja matkailukohteiden hallinnassa;

4. kannustaa jäsenvaltioita kehittämään joustavaa kulttuurimatkailun ja kestävän matkailun tarjontaa vastauksena kysyntään, jossa matkustamisen vaikuttimet, trendit ja sesonkivaihtelu ovat yhä monenkirjavampia, sovittamaan tarjonnan tarkkaan rajatuille matkailun osa-alueille – kuten ruoka-, hyvinvointi- tai luontomatkailu – julkisen ja yksityisen sektorin tiiviin yhteistyön avulla sekä tuomaan esille kulttuuri- ja urheilutoiminnan roolia matkailukohteina;

5. korostaa digitaaliteknologian ja tekoälyn ratkaisevaa tehtävää kulttuuriperinnön näkyvyyden, vierailijavirtojen hallinnan, kohteiden kantokyvyn, saavutettavuuden ja hyödyntämisen parantamisessa ja toteaa, että näistä toimista hyötyvät etenkin pienemmät ja maantieteellisesti epäedullisessa asemassa olevat alueet, koska ne auttavat torjumaan väestökatoa ja palvelujen häviämistä ja säilyttämään hyvinvoinnin; korostaa, että digitaalisten ja tekoälyvälineiden käyttöönotossa olisi noudatettava ihmiskeskeistä ja oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa;

6. kehottaa panostamaan kulttuurisisältöjen digitointiin ja kulttuurialan työntekijöiden digitaalisiin taitoihin mutta painottaa samalla, että tällaisilla välineillä on tarkoitus täydentää, ei korvata, omakohtaisia kulttuurikokemuksia ja yhteisölähtöistä matkailua;

7. kannustaa sellaisen digitaaliteknologian ja sellaisten innovatiivisten välineiden käyttöön, joilla voidaan tukea vaihtoehtoista kulttuurimatkailua kohteisiin, jotka ovat liian hauraita, jotta niissä voitaisiin käydä henkilökohtaisesti;

8. kehottaa jäsenvaltioita rahoittamaan ekologisesti kestävää kehitystä, kuten kuljetuspalveluja kulttuurikohteisiin ja -kohteista ja niiden ympäristössä, jotta voidaan varmistaa matkailukohteiden kestävä hallinta, tuottaa paikallista vaurautta ja vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta Euroopan unionissa;

9. kiinnittää huomiota uuteen strategiseen kehykseen, jota kutsutaan kulttuurikompassiksi, ja korostaa sellaisten EU:n aloitteiden kuin DiscoverEU, Euroopan kulttuuripääkaupungit ja Euroopan kulttuuriperintötunnus potentiaalia arvokkaina välineinä, joilla Euroopan kulttuuriperinnöstä voidaan tehdä helpommin saavutettavaa nuorille, erityisesti niille, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia; kannustaa sisällyttämään ne mielekkäällä tavalla kulttuuri- ja matkailualan hallintorakenteisiin;

10. korostaa kulttuurireittien ja pitkien vaellusreittien, kuten Euroopan kulttuurireittien, arvoa kestävän yhteisölähtöisen matkailun edistäjinä; kehottaa lisäämään eurooppalaista yhteistyötä yhteisten kestävyysnormien, kulttuuriperinnön ja sen suojelun, opasteiden koordinoinnin ja esteettömyyden aloilla, jotta voidaan vahvistaa näiden reittien roolia sillanrakentajina kulttuurien välillä;

11. kehottaa laatimaan kulttuurimatkailustrategioita, joissa asetetaan etusijalle esteettömyys, jotta kaikki ihmiset, myös vammaiset henkilöt, voivat nauttia täysin siemauksin kulttuurielämyksistä.

Kunnioittavasti

Nela Riehl

LIITE: ILMOITUS SAADUISTA TIEDOISTA

Valmistelija Lara Magoni ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole sisällyttänyt lausuntoonsa mitään tietoja pakollisesta avoimuusrekisteristä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen[1] soveltamisalaan kuuluvilta edunvalvojilta tai kolmansien maiden viranomaisten edustajilta, mukaan lukien niiden diplomaattiset edustustot ja suurlähetystöt, jotka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

[1] Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission toimielinten välinen sopimus, tehty 20. toukokuuta 2021, pakollisesta avoimuusrekisteristä (EUVL L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).